

קו לחינוך

פלאטין פבא 10 קו לחינוך
יגפרסס ב-2010.5.27,
חל שמה!

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 511 | כ"ט אייר תש"ע | 13.5.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il

מו"ל ועורכת: סגיל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

משרד החינוך וצה"ל מתגייסים להציל את החינוך הטכנולוגי

הוא חלק ממנה. רימון אמר בטקס; "יש כאן עגלה שתקועה בבוץ. אם לא כולם יירתמו למשימה, אין לה סיכוי להצליח". לדבריו, המשימה לקדם את החינוך הטכנולוגי היא בראש ובראשונה באחריות מינהל מדע וטכנולוגיה, אולם אליו חוברות עתה כל היחידות הרלוונטיות במשה"ח; המפמ"רים, המזכירות הפדגוגיות, האגף למחוננים ומצטיינים, האגף לחינוך על יסודי והמינהל לחינוך התיישבותי, שאת פתיחותו ציין לשבח, כמו גם הרשתות הטכנולוגיות. לדברי רימון, בעשור האחרון קוצץ תקציב החינוך הטכנולוגי בכ-20%. בנוסף לכך חלה התיישנות גדולה מאוד של המעבדות והסדנאות. לדבריו, תקנות ההצטיידות הטכנולוגית של המשרד "התייבשו לגמרי". כמו כן, במשך שנים לא פרסם משה"ח מכרזים לתקני פיקוח בחינוך הטכנולוגי, מה שעומד להשתנות עתה. (המשך בעמ' 2)

מזה שנים מתריעים גורמים במערכת החינוך, בהם בכירים במשה"ח, על "התייבשות" החינוך הטכנולוגי בישראל. לטענתם, מגמות טכנולוגיות נסגרות בקצב הולך וגדל, ובמגמות הקיימות מספר התלמידים מצטמצם. בעיקר מדובר במגמות היקרות להפעלה ולתחזוקה, כמו מגמת המכונות. עד לאחרונה הכחיש משה"ח טענות אלו (ראה כתבה בגיליון 468 של קו לחינוך). בטקס השקת מנגנון התיאום בין המערך הטכנולוגי בצה"ל לחינוך המדעי טכנולוגי, שהתקיים השבוע במכון ויצמן ברחובות, כבר לא נשמעו הכחשות לטענות אלו. זאת ועוד, הדוברים בכנס הדגישו, כי כדי לשקם את החינוך הטכנולוגי ידרש מאמץ משותף של משה"ח, צה"ל והתעשייה. מנהל המינהל למדע וטכנולוגיה במשה"ח, ד"ר עופר רימון, הציג באירוע תוכנית לשיקום החינוך הטכנולוגי, שהקמת מנגנון התיאום

מסמך חושף; יו"ר ועדת המקצוע של "מדעי המידע" לא עודכן על כוונת משה"ח לסגור את המגמה

תוכנית הלימודים מגובשת כיום בוועדת התוכנית, ופיתוחה עומד להסתיים בעוד כחצי שנה. יש לציין, כי במקצוע מדעי המידע לא נערכות בחינות בגרות חיצוניות. הציונים לבגרות ניתנים על סמך פרויקט גמר ועבודת גמר. שיעור התלמידים המקבלים ציון "עובר" ומעלה בבגרות במקצוע זה גבוה במיוחד ועומד על 99%-100%. הציון הסופי הממוצע במקצוע הוא כ-90%. על פי המסמך, אנשי אקדמיה החברים בוועדת המקצוע של מדעי המחשב סבורים, כי יש לבטל את מקצוע מדעי המידע במתכונתו הנוכחית. לדבריהם, למקצוע זה אין רקע אקדמי המוכר במוסדות להשכלה גבוהה כחוג נפרד. לטענתם, יש גם חפיפה בחלק מהנושאים הנלמדים במדעי המידע לנושאים הנלמדים במסגרת לימודי מדעי המחשב. לעומת זאת טוען פרופ' דוד פסיג, כי תחום מדעי המידע נחשב לאחד מתחומי הדעת החדשים במערכות חינוך במדינות המתקדמות. לדבריו, מדינות רבות ממסדות את מדעי המידע כחלק מלימודי הליבה. לטענתו, אין חפיפה בין מדעי המידע למדעי המחשב, מלבד כמה מושגי יסוד בסיסיים. גם ממלאת מקום מנהלת האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים במשה"ח, ד"ר צופיה יועד, מציינת במסמך, כי תוכנית הלימודים החדשה של מדעי המידע שונה מאוד מהתוכנית הנלמדת כיום בפועל, ואין חפיפה בינה לבין תוכניות הלימודים בחינוך הטכנולוגי. פרופ' פסיג מוסיף, כי בתי"ס רבים מבקשים להצטרף מדי שנה ללימודי מדעי המידע, אך גורמי המקצוע נאלצים להדוף בקשות אלו עד שתאושר תוכנית הלימודים החדשה.

יו"ר ועדת המקצוע של מדעי המידע, פרופ' דוד פסיג, למד על החלטת משה"ח לבטל את המגמה מידיעה בתקשורת, מבלי שמשה"ח עדכן אותו על ההחלטה. כמו כן, ההחלטה על סגירת המגמה התקבלה למרות שבימים אלו משלימה ועדת התוכנית של מדעי המידע את פיתוח תוכנית הלימודים למגמה. כך חושף מסמך שחיבר מרכז המחקר והמידע של הכנסת, בנושא "ביטול מקצוע מדעי המידע". המסמך הוכן עבור ועדת החינוך של הכנסת, בעקבות פנייה של פרופ' פסיג ליו"ר הוועדה, חבר הכנסת זבולון אורלב. מהמסמך עולה, כי בתוך משה"ח קיימת מחלוקת מקצועית לגבי ההצדקה להמשך קיומו של המקצוע כתחום דעת עצמאי. במסמך מצוין, כי המחלוקת היא לגבי השאלה איזו יחידה בתוך המשרד תהיה אחראית למקצוע - הפיקוח על מדעי המחשב במינהל מדע וטכנולוגיה או המזכירות הפדגוגית. במסמך מצוין; "מדובר במצב חריג למדי של אי-הסכמה בכל ההיבטים של הנושא, עד שנראה כי יש מחלוקת אפילו על שמו של המקצוע". על פי המסמך, מקצוע מדעי המידע הוכנס למערכת החינוך בשנת 2002 במסגרת מגמת הנדסת תוכנה במינהל למדע וטכנולוגיה. בשנת 2004 הורחבו לימודי מדעי המידע, כך שניתן ללמוד אותו בחינוך הטכנולוגי והעיוני כאחד. בהמשך הועבר המקצוע לאחריות הניהולית ולפיקוחה של המזכירות הפדגוגית. על-אף העברת האחריות למזכירות הפדגוגית, לא ניתן למדעי המידע סמל מקצוע חדש, והמגמה נשארה תחת הסמל של מדעי המחשב. זאת ועוד, בשנים האחרונות חל גידול ניכר במספר התלמידים הלומד את מדעי המידע ברמות של יחידת לימוד אחת עד חמש יחידות לימוד, הוא עומד בתש"ע על 1,604 תלמידים. למרות זאת, למדעי המידע אין תוכנית לימודים רשמית ומחייבת.

משרד החינוך וצה"ל מתגייסים להציל את החינוך הטכנולוגי

(המשך מעמ' 1)

רימון טוען, כי כעת נוצרה ההזדמנות לשקם את החינוך הטכנולוגי, מכיוון ששר החינוך, גדעון סער, ומנכ"ל המשרד, ד"ר שמשון שושני, תומכים במהלך זה. לדבריו, התמיכה הזו תבוא לידי ביטוי משמעותי בתקציב משה"ח הקרוב. רימון ציין, כי ראשי משה"ח העמידו את היעד להרחיב את החינוך הטכנולוגי בישראל, העומד כיום על כ-35%, ולהשוותו בתוך מספר שנים לשיעור הממוצע במדינות ה-OECD, העומד על 44%. החינוך הטכנולוגי במערכת החינוך נחלק לשלושה תחומים: מגמות העילית, כמו המגמות ההנדסיות-מדעיות, שבהן נבחנים התלמידים ב-35 יחידות לימוד לבגרות; המגמות הטכנולוגיות הרגילות, שבהן נבחנים התלמידים לפחות ב-21 יחידות לימוד לבגרות, והמגמות המקצועיות, שבהן נבחנים התלמידים לבגרות חלקית – שבע יחידות לימוד עיוניות ושבע מקצועיות.

על פי התוכנית שהציג רימון בטקס, שיקום החינוך הטכנולוגי יחל כבר בחינוך היסודי ובחטיבות הביניים. לדבריו, יש לביסוס החינוך הטכנולוגי בחטיבות גיל אלו השלכה רבה לגבי הפנייה של התלמידים למגמות הטכנולוגיות בחטיבה העליונה.

בביה"ס היסודי ובחטיבות הביניים נלמדים מדע וטכנולוגיה כמקצוע אחד. לדברי רימון, במקצוע זה קיים כיום פער גדול בין השעות שיש ללמד על פי דרישת משה"ח ובין השעות הנלמדות בפועל. לדבריו, במסגרת התוכנית יתווספו שעות ללימודי מדע וטכנולוגיה בחינוך היסודי ובחטיבות הביניים. כמו כן יוקם מערך תמיכה והשתלמויות למורים. בנוסף לכך יעודכנו תוכניות הלימודים במדע וטכנולוגיה ויותאמו לסטנדרטים בינלאומיים. כמו כן יוגדר במדויק מה צריך לדעת כל תלמיד בכל שנת לימוד במקצוע זה.

מנהל המינהל למדע וטכנולוגיה הוסיף, כי במסגרת התוכנית גם תופעל בחטיבות הביניים תוכנית מאתגרת מדעית-טכנולוגית, שבה ישתתפו כ-30-25 תלמידים מצטיינים בכל שכבה. תלמידים האלו יקבלו תוספת של שש שעות לימוד שבועיות; שתיים בפיזיקה, שתיים במדעי המחשב ורובוטיקה ושתיים בחשיבה מתמטית. עדיפות תינתן לחטיבות ביניים בפריפריה. תלמיד שיצטרף לתוכנית יידרש להתחייב להתמיד בה. המעבר של תלמיד משנה לשנה בתוכנית יהיה רק על סמך ההצלחה במבחנים שיערכו במסגרתה. בנושא קידום החינוך הטכנולוגי בחטיבה העליונה ציין רימון, כי במגמות העילית הטכנולוגיות לומדים כיום 29,300 תלמידים. היעד של התוכנית הוא להעלות את מספרם ל-35,000 תוך כמה שנים. יעד נוסף הוא להגדיל את מספר התלמידים במגמות אלו הלומדים גם חמש יחידות

במתמטיקה, מ-10,500 כיום ל-20,000. אחת הדרכים לעידוד התלמידים ללמוד במגמות העילית תהיה הענקת בonus ללימודים אקדמיים לבוגריהן. יעד נוסף הוא להרחיב את מגמת טו"ב – טכנאי ובגרות, שבה לומדים כיום כ-2,500 תלמידים. במגמות המקצועיות תהיה חזרה למודל הישן, שבמסגרתו התלמידים לומדים את החומר התיאורטי בבתי"ס ואת הלימודים המעשיים – בסדנאות בתעשייה. לדברי רימון, מודל זה יחסוך פתיחת סדנאות יקרות בתוך בתי"ס.

לדבריו, מנגנון התיאום מוקם כדי שמערכת החינוך הטכנולוגי תהיה מכוונת לקולט הראשון של הבוגרים – צה"ל. בהמשך תצטרף, כנראה, למנגנון התיאום גם התאחדות התעשיינים. מנגנון התיאום יכלול בתחילה שש מגמות לימוד; הנדסת אלקטרוניקה ומחשבים, הנדסת מכונות, הנדסת תוכנה, מערכות בקרה ואנרגיה, מערכות ייצור ממוחשבות ותקשוב.

ראש חטיבת תכנון ומינהל כוח אדם בצה"ל, תא"ל אמיר רוגובסקי ציין, כי המערך הטכנולוגי הוא קריטי לצבא. לדבריו, בשנים האחרונות יש ירידה גדולה בגיוס בוגרי הנתיב הטכנולוגי לצה"ל, במיוחד ממגמות חשמל, מכונות ואלקטרוניקה. צה"ל נאלץ להכשיר 40% מבוגרי בתי"ס העיוניים לתפקידים טכנולוגיים בהכשרות ממוקדות ויקרות. צה"ל מתקצב כבר כיום תוכניות הכשרה טכנולוגיות במערכת החינוך, כמו פעמי עתידים, רקיע, מרום טכנולוגי, שוחרות ואופקים טכנולוגיים. על פי התכנון, המעורבות של צה"ל במערכת החינוך הטכנולוגי תתעצם בשנים הקרובות.

לדברי תא"ל רוגובסקי, מנגנון התיאום המשותף יעסוק בניסוח החזון, מתן בonus אקדמי לבוגרי מגמות העילית, הרחבת החינוך הטכנולוגי בחטיבות הביניים, במיוחד בקרב תלמידות, יצירת מסלולי מצוינות מדעית-טכנולוגית, מתן מענה מקצועי לתלמידים חלשים וחזקים כאחד, ודגש על התנסות מעשית לכל תלמידי החינוך הטכנולוגי. לדבריו, במנגנון התיאום יוקמו צוותים, בחלוקה למגמות הלימוד. בכל אחד מהצוותים יהיה נציג ממשה"ח – המפמ"ר של המקצוע ונציג מהחיל הרלוונטי בצה"ל. בניית תוכנית הפעולה של הצוותים תסתיים ב-20.6.2010. כל צוות יגדיר מטרות, מתודולוגיה ותוכנית פעולה. התוכנית תוצג לוועדה עליונה ב-1.8.2010. מדברי תא"ל רוגובסקי עולה, כי צה"ל מבקש לקדם את התוכנית לשיקום החינוך הטכנולוגי בדחיפות. לדבריו, אומנם התוכנית לא תיושם ב-1.9.2010, אך שילובה במערכת החינוך יחל כבר במהלך שנת הלימודים הבאה. "אם נחמיץ את ההזדמנות, המציאות תהיה קשה למדינת ישראל בכלל ולצה"ל בפרט", הוסיף תא"ל רוגובסקי.

זהבי יעוץ

יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- ליעוץ לקראת פרישה.
- ליעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- ליעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצויי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בדאש שקט
09-9542108

ספר חדש מתאר דילמות אתיות של יועצים חינוכיים לגבי שמירה על הסודיות

במחקר המוצג בספר, נמצאה שונות רבה בעמדות של יועצים חינוכיים לגבי שמירה על הסודיות ב-18 סיפורי מקרה

סודיות מקצועית ביעוץ החינוכי. כמו כן מוצגים בחלק זה מספר מודלים לקבלת החלטות אתיות, העומדים לרשות היועצים החינוכיים, והיתרונות והחסרונות של כל אחד מהם. בחלק השני של הספר, הנקרא "להפר סודיות; כן, לא ולמה", מוצגים ממצאי מחקר שערכה פרופ' לזובסקי. במחקר השתתפו 195 יועצים חינוכיים בבתי"ס מכל המגזרים וחיטובות הגיל. הגיל הממוצע של משתתפי המחקר היה 45.4 והוותק הממוצע שלהם בתפקיד – 11.78 שנה.

במסגרת המחקר הוצגו ליועצים 18 סיפורי מקרה, המבוססים על אירועים אמיתיים. הסיפורים עסקו בקונפליקטים ומצבי סיכון שאותם חושפים ילדים ובני נוער בפני יועצים חינוכיים כמו: עישון סיגריות, שימוש בסמים ואלכוהול, התנהגויות בלתי חוקיות, יחסים עם בני זוג ובעיות משפחתיות. היועצים התבקשו להשיב "האם היו מקיימים לגביו את חובת השמירה על סודיות מקצועית או מפירים אותה?" לגבי כל אחד מסיפורי המקרה. במחקר נמצאה שונות רבה בתפיסות ובעמדות של היועצים החינוכיים לגבי שמירת הסודיות. כך, לדוגמה, הוצג בפני היועצים תיאור מקרה, ובו תלמיד בן 14 מספר ליועצת כי גרם חבלות לרכב של מורה בבית"ס. 68.4% מהיועצים ציינו, כי היו מפירים את הסודיות במקרה כזה, לעומת 31.6% שלא היו מפירים סודיות. בספר מופיעים הנימוקים של היועצים להחלטותיהם. הנימוקים נחלקו לשלוש קבוצות: נימוקים המתבססים על אתיקה מקצועית, כמו כיבוד הזכות של התלמיד לפרטיות; נימוקים המתבססים על חוקים ונהלים, כמו אי הדיווח הוא עבירה על החוק; נימוקים המתבססים על קדימויות מקצועיות או אישיות, כמו הרצון למנוע הישנות של המקרה המתואר במחקר. יש לציין, כי היועצים עשו שימוש גבוה בנימוקים הקשורים לאתיקה – ב-51.4% מהתשובות, ובנימוקים הקשורים בקדימויות מקצועיות או אישיות – ב-25.9% מתשובות. לעומת זאת, רק ב-17.1% מהתשובות השתמשו היועצים בנימוקים בעלי זיקה לחוקים ונהלים. ב-5.5% מהתשובות לא נימקו היועצים את תשובתם כלל.

מחיר הספר 50 ש"ח.

את הספר ניתן לרכוש ברשתות הספרים ובאתר המרכז המקוון של מכון מופ"ת; <http://shop.macam.ac.il>

תלמידים חושפים לא אחת מידע אישי על עצמם, בני משפחה או תלמידים אחרים בפני היועץ החינוכי בבית"ס. לעתים מדובר ב"מידע רגיש" כמו: קיום יחסי מין, מעשי התעללות, שימוש באלכוהול או בסמים. במצבים כאלו נדרשים היועצים החינוכיים להכריע בין המחויבות האתית שלהם כלפי התלמידים לבין המחויבות שלהם על פי החוק ונהלי חוזרי המנכ"ל של משה"ח. היועצים מחויבים לא אחת לחשוף את האינפורמציה בפני הנהלת בית"ס, גורמי הרווחה או אף המשטרה.

בספר חדש, בהוצאת מכון מופ"ת, מתארת פרופ' רבקה לזובסקי, לבטים ודרכי התמודדות של יועצים חינוכיים, כפי שנחשפו במחקר שערכה. המחקר בחן מגוון סוגיות אתיות, שנבחנו דרך נקודת מבטם של יועצים חינוכיים. שם הספר הוא "מבוך השמירה על סודיות ביעוץ חינוכי: תאוריה, מחקר ומעשה". בספר מתוארים דרכי ההתמודדות של יועצים חינוכיים עם דילמות אתיות, במטרה לסייע ליועצים אחרים בהתמודדותם מול סוגיות דומות.

מחברת הספר שימשה בעבר כיועצת חינוכית וכראש המגמה ליעוץ חינוכי במכללה האקדמית בית ברל. כמו כן ייסדה פרופ' לזובסקי את אגודת היועצים החינוכיים בישראל, ואף חיברה את קוד האתיקה המקצועית הראשון של האגודה, בשנת 1981. במבוא לספר מתארת המחברת דילמה שחוותה במהלך עבודתה כיועצת חינוכית, לפני למעלה מ-30 שנה. באותה עת היה היעוץ החינוכי בבית"ס עדיין בחיתוליו. פרופ' לזובסקי מספרת על תלמיד בן 17, שאתו הצליחה ליצור קשרי אמון במאמצים רבים. באחד המפגשים סיפר לה התלמיד כי השתמש בסמים במהלך סוף השבוע. היועצת התרשמה, כי שימוש כזה, אם היה, אינו הבעיה המרכזית של התלמיד, אלא ביטוי לבעיה עמוקה הרבה יותר. היועצת לא דיווחה על האירוע למנהל מפני שסברה שעדיף, לעת עתה, לא לפגוע באמון שרכש לה התלמיד. למרות זאת, האירוע נחשף בדרך אחרת. בעקבות החשיפה חשד התלמיד שהיועצת הסגירה את סודו, ניתק איתה כל קשר ואף עבר לבית"ס אחר. המחברת מציינת, כי המקרה הדיר שינה מעיניה לילות רבים, ועורר בקרבה לבטים רבים; "האם הייתה צריכה לדווח למנהל?" "האם הייתה צריכה להודיע לנער כי מחובתה לדווח למנהל ולהסתכן בניתוק הקשר?" או שהייתה צריכה לדווח למנהל, אך לבקש ממנו לאפשר לה לבדוק את הבעיה לעומק לפני שישוחח עם ההורים. לדבריה, חלק מהשאלות נותרו ללא מענה.

בספר מצוין, כי היועץ החינוכי נדרש לציית לחוקי המדינה, הנוגעים לשמירת הסודיות והפרטיות של הנועץ. הצעת חוק היועצים החינוכיים מ-2005 גורסת אף היא, שחובה על היועץ החינוכי לשמור בסוד מידע שהגיע אליו במסגרת עיסוקו המקצועי. ישנם גם חוזרי מנכ"ל של משה"ח, המפרטים כיצד על היועץ החינוכי להתנהג במקרים שונים, למשל של שימוש בסמים, אלימות, אובדנות והפרעות אכילה. מחברת הספר טוענת, כי לא כל היועצים בקיאים בחוקים ובנהלים אלו. לטענתה, חלק מהחוקים והנהלים אינם ברורים או חד משמעיים, ולכן קשה ליישם.

בספר שני חלקים. בחלק הראשון, הנקרא "היבטים תיאורטיים", מוצגות תיאוריות שונות העוסקות בחשיבות שבשמירה על

כדאי לדעת

■ **"אגם חי" בקיבוץ יראון; הנאה ולמידה באגם טבעי** – "אגם חי" בקיבוץ יראון שבגליל העליון, מציע לבתיה"ס ביקור המשלב הנאה ולמידה באגם טבעי. באגם

מזרז פריסומי

ברווזים ועופות מים נוספים, ולידו אתר נופש וביולוי. מסביב לאגם פינת חי ובה, איילים, צבאים, לאמות ואלפקות, כבשים, עיזים, נחשים, מכרסמים

וציפורים. הפעילות המגוונת באגם חי נבנית עם ביה"ס, בהתאם לגיל התלמידים ולצורכיהם. לפרטים נוספים טל': 04-6868304

חיים. כיתות ה' ביקרו במוזיאון הרצל, לרגל 150 שנה להולדת חוזה המדינה, ועלו לחלקת גדולי האומה בהר הרצל. כיתות ו'

מדובר במסורת בית ספרית, שבמסגרתה מבקר כל תלמיד בירושלים שש פעמים בתקופת לימודיו.

ביקרו בעיר דוד ובנקבת השילוח, ונחשפו להיסטוריה של ירושלים בימי בית ראשון.

לדברי רכזת תרבות וטילים בביה"ס, תמר עטר, הביקור בירושלים בדרך זו, תוך התאמת הנושא המוצג לשכבות הגיל השונות, מבטיח למידה חווייתית, ומגביר מדי שנה את העניין שיש לתלמידים בעיר.

■ תלמידי מגמת המכטרוניקה בנו רובוט "המפנק" את הפרות – בעת האכילה, הפרות ברפת מפזרות את החציר המוגש להן, והרפתנים נאלצים לקרב אותו אליהן שוב ושוב. ארבעה תלמידי משכבה י"ב ממגמת המכטרוניקה בביה"ס הרב תחומי עמק חרוד, החליטו לפתור בעיה זו. התלמידים בנו רובוט, המקרב בחזרה לפרה את החציר שהתפזר. ההמצאה זיכתה את התלמידים במקום הראשון בתחרות הארצית למכטרוניקה, שהתקיימה לאחרונה בכרמיאל. התלמידים זכו במלגות ללימודי טכנולוגיה במכללת אורט בראודה בכרמיאל ובתעודת הוקרה. הרובוט שבנו התלמידים מצויד במצלמה המפעילה אותו. הרובוט נע ומפנה את החציר שהתפזר בחזרה לשטח ההאבסה. השופטים בתחרות ציינו לשבח את עבודת התלמידים, ואמרו כי השימוש ברובוט יחסוך עבודה לרפתנים ויעלה את תנובת החלב.

■ "גג ירוק" ראשון נחנך בבי"ס בירושלים – במסגרת אירועי שבוע החינוך בירושלים, התקיים השבוע טקס חנוכת "גג ירוק" ראשון מסוגו בבי"ס בישראל. הטקס נערך בבי"ס אור תורה סטון לבנים, שהוא אחד מארבעת בתי"ס שישתתפו בפרויקט אקולוגי עירוני חדש בשם "גגות ירוקים". במסגרת הפרויקט תישתל צמחייה על גבי גגות מבני ציבור בירושלים. לדברי סגנית ראש העיר ומחזיקת תיק איכות הסביבה, נעמי צור, לגגות הירוקים יש יתרונות סביבתיים רבים, כמו השהיית נגר עילי, ניצול מי גשמים, שיפור איכות האוויר והקטנת אפקט "איי החום" העירוניים, שמשמעותו הפחתה של שתי מעלות בטמפרטורה במרכז ירושלים. הגגות הירוקים גם יוצרים בידוד תרמי ואקוסטי, שסייע לתלמידים להתרכז בלימודים.

■ התלמידים במחוז צפון יעסקו בצפרות – מחוז צפון ערך בשבוע שעבר השתלמות למפמ"רים וצוות המזכירות הפדגוגית בנושא; "ההיבטים החינוכיים הרב תחומיים של הצפרות בשנת המגוון הביולוגי העולמית 2010". ההשתלמות התקיימה בקיבוץ שדה אליהו, שבעמק בית שאן. בהשתלמות הציגה מנהלת המחוז, אורנה שמחון, מגוון תוכניות ופעילויות בנושא שמירת הסביבה וקיימות, המתקיימות במוסדות החינוך במחוז במסגרת שנת המגוון הביולוגי העולמית. אחת התוכניות המרכזיות עוסקת בהגנה על ציפורים ובתי גידולם. במסגרת התוכנית ילמדו התלמידים ב-100 בתי"ס במחוז על הציפורים, תוך מעקב אחר התנהגותן של הציפורים בחצר ביה"ס. בבתי"ס גם יוקמו חוגי צפרות. כמו כן ייבחרו התלמידים בציפור הבית ספרית והיישובית, ולאחר מכן גם בציפור של הצפון. את התוכנית מלווה ד"ר יוסי לשם, מהמרכז הבינלאומי לחקר נדידת הציפורים באוניברסיטת ת"א. כנס לסיכום שנת המגוון הביולוגי ולהכרזת הציפור הצפונית שנבחרה יתקיים באגמון החולה בחודש מרץ 2011.

■ הדיאטניות הסבירו לתלמידים על תזונה נכונה – בתיכון שוהם פועלות דיאטניות בשיתוף עם קופ"ח מאוחדת. בשבוע שעבר ערכו הדיאטניות הרצאה לתלמידי שכבת י'. במסגרת ההרצאה הסבירו הדיאטניות על חשיבותה של ארוחת הבוקר, וציינו כי בני הנוער הנוטים לדלג עליה נמצאים בסכנת השמנה יותר מבני נוער אחרים. כמו כן פירטו הדיאטניות לתלמידים מגוון ארוחות בריאות, שאותן ניתן לקחת לביה"ס במקום כריכים עם שוקולד או נקניק, שאינם בריאים או מזינים. עוד הסבירו הדיאטניות על כמויות הסוכר הגדולות המצויות במשקאות תוססים, שמרבים בני הנוער לשתות, כמו גם בקפה ובשוקו. הדיאטניות גם המליצו לתלמידים להצטייד ב"סופר צעדים". לדבריהן, הליכה של כ-10.000 צעדים ביום מספקת לגוף את כל הפעילות הגופנית הנחוצה לו מבחינה בריאותית.

■ תלמידי ביה"ס והצוות עולים מדי שנה לירושלים – כל התלמידים בביה"ס היסודי מכבים בגן יבנה, המנהלת וצוות המורים, יצאו בשבוע שעבר לטיול בירושלים. מדובר במסורת בית ספרית, שבמסגרתה מבקר כל תלמיד בירושלים שש פעמים בתקופת לימודיו.

במהלך הטיול בירושלים מסיירת כל שכבת גיל באתרים אחרים. באתרים אלו נחשפים התלמידים לנושאים הקשורים לתוכנית הלימודים הנלמדת באותה שכבה. בדרך זו אין התלמידים מבקרים שוב באתרים שבהם כבר היו בשנים קודמות. כך, לדוגמה, סירו כיתות א' בגן החיות התנ"כי והכירו מקרוב בעלי

הקיץ של עופרים

מיטב חוברות עבודה ועזר לקיץ
ולשנת הלימודים

לבחירתכם הכותרים של עופרים:

• עברית והבנת הנקרא

לתלמידי בית הספר היסודי

• חשבון

לתלמידי כיתות א' עד ו'

• אנגלית קלה "סטיגים"

סדרת "מדורגי עופרים" מחולקת ל-8 רמות קושי. לעזרת הקוראים מצורף כמעט בכל עמוד תרגומן של מילים קשות.

← **מגיק מן** – סדרת קומיקס חדשה

באנגלית – לבתי הספר היסודיים.

עופרים הוצאה לאור

טל' 09-8986129, פקס 09-8988966

אי-מייל info@ofarimbooks.co.il

אתר www.ofarimbooks.co.il

אלקטרוני ופורומים. חלילה ממשיך כל העת לפתח את האתר. נושאי הלימוד והשאלות בתוכנית מותאמים לאוכלוסיית תלמידים הטרוגנית. מהנימוקים להענקת הפרס עולה, כי היוזמה מעודדת קריאה, הבעה והבנה בערבית, בדרך מאתגרת ומסקרנת. באתר נעזרים בתי"ס בסכנין, כמו גם מורים מהמגזר הערבי ממחוזות מרכז ודרום. עד כה העביר חלילה השתלמויות לכ-800 מורים ברחבי הארץ. פרס "המורה היזם" הוענק לחלילה בטקס, שהתקיים לאחרונה במשכן הכנסת, במעמד שר החינוך, גדעון סער, שרים וחברי כנסת.

1,885 תלמידות מהארץ ומחו"ל השתתפו באולפניאדה למתמטיקה – בשבוע שעבר התקיימה במכללה ירושלים תחרות ה"אולפניאדה במתמטיקה". מטרת התחרות היא לעודד לימודי מתמטיקה ברמה מוגברת בקרב תלמידות החטיבה העליונה בחינוך הממלכתי-דתי, ואת המשך לימודי המדעים המדויקים במוסדות להשכלה גבוהה. השנה השתתפו בתחרות לראשונה גם תלמידות ובוגרות תיכון יהודיות מחו"ל, השוהות בארץ בשנת לימודים. לשלב הגמר של התחרות העפילו 67 נערות מישראל, ארה"ב, בריטניה, קנדה, צרפת, דרום אמריקה, דרום אפריקה ואוסטרליה. בשני השלבים המקדימים של התחרות השתתפו 1,885 מתמודדות. התחרות היא יוזמה משותפת של המינהל לחינוך דתי, האגף להכשרת כוח אדם בהוראה במשה"ח והמכללה ירושלים. בפרס הראשון בתחרות זכתה לורה ברגמן מבריטניה. בפרס השני זכו עטרה גוטמן, מבי"ס צביה בהרצליה, ויפעת אהרון, מבי"ס אור תורה סטון בירושלים.

הצלחה למקהלת מגמת המוזיקה – מקהלת תיכון אלון ברמת השרון הופיעה לאחרונה בקונצרט בירושלים. המקהלה, שעליה מנצח שמעון לבטוב, ביצעה בקונצרט את היצירה "דברי קוהלת בן דוד", של המלחין יחזקאל בראון. המלחין בן ה-89, הנחשב לאחד היוצרים החשובים במוזיקה הקלאסית בישראל, נכח בקונצרט. בעקבות ההופעה, שלח המלחין מכתב למנהל ביה"ס, יהודה יעקובסון, שבו הוא משבח את המקהלה. לדבריו: "מקהלת נוער ברמה כזאת טרם שמעתי בארצנו". בראון הוסיף, כי התפעל במיוחד מהקולות הצלולים ורבי הבעה של הבנים במקהלה. "במשך עשרות שנים השלמתי עם העובדה, כי בנים בגיל התיכון בישראל נרתעים מלשיר, ואם שרים – הם עושים זאת בקולות צרודים, פרועים וגסים. והנה אני שומע את מקהלת בית ספרכם, קבוצה לא קטנה של בני נוער, שרה בקולות מטופחים ומיומנים".

במקהלת תיכון אלון משתתפים 50 תלמידים ממגמת המוזיקה. מביה"ס נמסר, כי בעקבות הקונצרט קיבל מנצח המקהלה פנייה מרשות השידור לשדר את הקלטת הביצוע ליצירה בתחנת הרדיו קול המוזיקה.

כפר הנוער לבנות זכה בפרס החינוך הדתי – פרס החינוך הדתי לשנת תש"ע יוענק לכפר הנוער הדתי לבנות איילת השחר, במושב יונתן, שברמת הגולן. כפר הנוער, שנוסד ב-2002, מופעל על ידי עמותת "מדרשת הגולן", בשיתוף עם המינהל לחינוך התיישבותי-פנימייתי. מהמינהל לחינוך התיישבותי פנימייתי נמסר, כי איילת השחר הוא מסגרת חינוכית קטנה ומשפחתית לנערות המתמודדות עם קשיים, רבות מהן עולות מאתיופיה. בכפר הנוער לומדות כ-80 תלמידות בכיתות ט'–י"ב מרחבי הארץ. עוד נמסר, כי התלמידות לומדות לקראת בגרות עיונית מלאה. שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב בוגרות כפר הנוער עומד על 82%.

התלמידות באיילת השחר לומדות בקבוצות קטנות. בכיתת האם הגדולה ביותר לומדות 18 תלמידות. לכל כיתה מחנכת, עובדת סוציאלית, מדריכה בוגרת ומדריכה מתנדבת השירות הלאומי. בכפר גם פועל מרכז למידה, שבו מתקיימים שיעורי תגבור. חניכות איילת השחר משתתפות בתוכניות טיפוליות, פרטניות וקבוצתיות, המעניקות להן תמיכה נוספת. בין התוכניות; פסיכותרפיה, דרמה-תרפיה, תרפיה באומנות ורכיבה טיפולית. מגמות הלימוד בכפר הנוער הן; מדעי החיים וחקלאות, גרפיקה ממוחשבת, קולנוע ותקשורת. שני סרטים אותם יצרו תלמידות מגמת התקשורת זכו בשנה האחרונה בפרסים בפסטיבל הסרטים בחיפה. טקס הענקת פרס החינוך הדתי יתקיים ב-6.6.2010 באוניברסיטת בר-אילן.

פרס על פיתוח תוכנית מתקשבת לשיפור האוריינות בערבית – עבדאללה חלילה, מורה בבי"ס אלסלאם בסכנין ומדריך לתקשוב, זכה לאחרונה בפרס קרן רקאנטי למורה היזם. את הפרס, בסך 10,000 ש"ח, קיבל המורה על פיתוח תוכנית לימודים בשם: "לגלוש וללמוד ערבית בכיף דרך ערוצים דיגיטאליים". מטרת התוכנית היא לסייע לתלמידים, ששפת האם שלהם היא ערבית, להתמודד עם הקשיים באוריינות ובהבנת הנקרא בשפה זו. התוכנית מבוססת על אתר אינטרנט שהקים המורה. התוכנית משלבת שימוש בחושים,

התוכנית משלבת שימוש בחושים, חומרים שפיתח המורה המוצגים באתר ועבודת חקר ומידענות.

חומרים שפיתח המורה המוצגים באתר ועבודת חקר ומידענות. את המידע מרכזים התלמידים באמצעות גלישה במאגרי מידע חיצוניים ובמאגרי המידע שבאתר. במסגרת התוכנית יכול התלמיד לקבל סיוע מהמורה או לקיים דיונים עם תלמידים אחרים בצ'ט, דואר

אימון ייחודי למנהלים, מורים ותלמידים

יעל לימונצ'יק; מאמנת להשגת מטרות אישיות – יעל לימונצ'יק מנחה סדנאות ומאמנת קבוצות ויחידים להגשמת מטרות אישיות. לימונצ'יק מתמחה באימון אישי בשילוב טכניקות (NLP-Neuro Linguistic Programming) – טכניקות ממגוון תחומים ליצירת שינוי אישי ולהגשמה עצמית. לימונצ'יק הכשירה כבר למעלה מ-1,500 איש, בחברות מובילות במשק, כמו קוקה קולה, הוט, סלקום, בנק דיסקונט, בנק לאומי וישרוטל. הערך המוסף של האימון הוא ביישומיות הגבוהה שלו, בקצב ובדרישה הבלתי מתפשרת להתקדם לעבר המטרות החשובות של המשתתף. "אני מאמנת מתוך מקצוענות בלתי מתפשרת, רגישות והקשבה לצורכי המתאמן ומחויבות מוחלטת להצלחתו", אומרת לימונצ'יק.

לפרטים נוספים טל'; 054-7501401. **אריה קלטמן; לעבוד במקום שאוהבים** – אריה קלטמן מנחה קבוצות, מרצה, מאמן ומורה אישי לצמיחה אישית ולאיזון גוף-נפש. קלטמן מתמחה בפסיכותרפיה הוליסטית, ובשיטות; לוסקי, NLP, טריל תרפיה, המשלבת זן-בודהיזם, גשטלט וטכניקות מהפסיכולוגיה המערבית, ו"וגה צחוק". קלטמן פיתח את התוכנית "לעבוד במקום שאוהבים" – כלי התערבות המאפשר לעובדים לשבור את דפוסי התגובה האוטומטיים והבלתי אפקטיביים שהתקבעו בארגון לאורך השנים, ולהטמיע במקומם ערכים חיוביים המבטאים אנושיות – שמחה, אושר, חום, ספונטאניות, פתיחות ואהבה. לפרטים נוספים טל'; 052-5012913.

■ לנפץ מיתוסים – 'הגיע הזמן לנפץ מיתוסים ולעודד נשים דרוזיות צעירות להתנדב ולפעול בתוך קהילותיהן במסגרת שירות אזרחי'. כך אמרה מנהלת המחוז, אורנה שמחון, בכנס מחוזי למפקחים, מדריכים ומנהלי בתי"ס מהמגזר הדרוזי והצ'רקסי בצפון, שהתקיים בשבוע שעבר בטבריה. לדבריה, תרומה לקשישים, מוגבלים ותלמידים במסגרת השירות האזרחי, תעצים את בוגרות התיכונים הדרוזיות ותחזק את החיבור שלהן לשורשיהן.

בכנס השתתפו הממונה על המגזרים הדרוזי והצ'רקסי במשה"ח, מוהנא פארס, וכ-80 מפקחים, מדריכים ומנהלים. בכנס הרצו; מוהנא פארס, בנושא "אקדמיזציה בקרב עובדי ההוראה במגזר הדרוזי, ד"ר פלורה מור, בנושא "המנהל כמנהיג פדגוגי", הרפרנטית המחוזית לרפורמת אופק חדש, מירה להק, בנושא "אופק חדש – יישום הלכה למעשה", והמפקח המחוזי על המגזר הדרוזי, ג'לאל אסעד, בנושא "הדגשים לקראת שנת הלימודים תשע"א".

במגזרים הדרוזי והצ'רקסי במחוז צפון לומדים כ-35 אלף תלמידים בגילאי גן ועד י"ב.

מחוז מרכז

■ נקודות ההשקה – מנכ"ל חברת סלקום, עמוס שפירא, וחברי הנהלת החברה, ביקרו לאחרונה בקריית החינוך אורט ליבוביץ' בנתניה. הביקור נערך במסגרת תוכנית של רשת אורט, בשם "נקודת מפגש", המפגישה הנהלות של בתי"ס עם אנשי עסקים מובילים. בפני האורחים הציגו מנהל אורט ליבוביץ', ד"ר צביקה רייטר, מורים ותלמידים, נתונים על ביה"ס, וסיפרו על העשייה החינוכית המתקיימת בו.

לדברי מנהל אורט ליבוביץ', חלק מרכזי בביקור היה מפגש בין הנהלת ביה"ס להנהלת חברת סלקום. לדבריו, המשימות של ארגון מסחרי כמו סלקום אומנם שונות ממשימותיו של ארגון חינוכי, אך נקודות ההשקה בהן רבות, כמו עמידה ביעדים, טיפוח הצוות, מתן שירות ללקוחות ושאיפה למצוינות. בשיחה עם מנכ"ל סלקום וצוותו, העלה רייטר את המשימה המרכזית העומדת בפני הנהלת ביה"ס בימים אלו – שימור הישגים הגבוהים

בבגרות ואף שיפורם. ביה"ס רשם בתשס"ט עלייה של 24.5% בזכאות לבגרות. מנכ"ל סלקום ציין, כי מורכב יותר לנהל ביה"ס מאשר חברה עסקית. לדבריו, בחברה עסקית ניתנים כל היעדים למדידה, מה שאינו אפשרי בניהול ביה"ס. הנהלת סלקום גם נפגשה עם תלמידים

מנכ"ל סלקום ציין, כי מורכב יותר לנהל ביה"ס מאשר חברה עסקית. לדבריו, בחברה עסקית ניתנים כל היעדים למדידה, מה שאינו אפשרי בניהול ביה"ס.

בביה"ס מתוכנית נעל"ה – נוער עולה לפני הורים, ממדינות חבר העמים לשעבר, ועם תלמידים ממגמת האלקטרוניקה ומתוכנית השוחרים של חיל האוויר. בתשובה לשאלה "מה כדאי ללמוד לאחר התיכון?" הציע מנכ"ל סלקום לתלמידים לבחור במקצוע שהם אוהבים, ולא להיגרר אחר אופנות. לדבריו, רק בדרך זו יוכלו להפיק את המיטב מכישוריהם.

■ רב קומות – עיריית ראשון לציון מתכננת להרוס את מרבית המבנים בגימנסיה הריאלית בראשון לציון ולהקים במקומם בניין רב קומות, על כך נמסר מהעירייה. הגימנסיה הריאלית, שהיא התיכון הראשון שנוסד בראשון לציון, הוקמה לפני 71 שנה. מרבית המבנים במתחם ביה"ס הנוכחי נבנו לפני למעלה מ-50 שנה. בעבר נשקלה האפשרות להעביר את ביה"ס לאתר אחר בעיר, בגלל המחסור בשטח להרחבתו במתחם הנוכחי. הפתרון הנוכחי לבעיה זו, שבו בחר ראש העיר, דב צור, יהיה מבנה רב קומות. מהעירייה נמסר, כי משה"ח נתן את הסכמתו להקמת המבנה. התוכנית של מבנה ביה"ס תיבחר בתחרות בין אדריכלים. במתחם ביה"ס יוקמו גם חניון תת קרקעי, גינה ציבורית ומתקני ספורט. עלות הפרויקט מוערכת בכ-40 מיליון ש"ח.

מחוז תל אביב

■ המחנך הנבחר – עיריית חולון תעניק פרסים לעובדי הוראה מצטיינים במערכת החינוך היישובית בשנת תש"ע. הפרסים יחולקו בטקס "המחנך הנבחר", שיתקיים

ב-16.5.2010 בתיאטרון חולון. מהעירייה נמסר, כי הזוכים בפרס מייצגים מגוון תחומי עשייה במערכת החינוך. פרס על מפעל חיים חינוכי יוענק למייסדת ומנהלת מוזיאון השואה העירוני "בית להיות", ציפי קיכלר. קיכלר, שהיא מורה לשעבר, ייסדה את בית להיות לפני 12 שנה. במוזיאון מתקיימות סדנאות העוסקות בלקחי השואה ובהטמעת ערכי כבוד האדם, שבהן השתתפו עד כה אלפי תלמידים וחיליים.

בין הזוכים בפרס גם שתי מנהלות בתי"ס; מנהלת ביה"ס העל יסודי אילון, רונית חיימוב, ומנהלת ביה"ס היסודי שער האריות, זהבה כץ. מערייית חולון נמסר, כי ביה"ס אילון מטפח תלמידים חלשים בכיתות אומ"ץ וכיתות חינוך מיוחד מחד, וכיתות מחוננים ומצטיינים מאידך. עוד נמסר, כי בבי"ס שער האריות מתקיימות תוכניות לימוד חדשניות, כמו ביה"ס מוזיקאלי וחינוך באמצעות בעלי חיים.

מחוז דרום

■ קרינה אלקטרומגנטית – בכל מוסדות החינוך באילת נערכו לאחרונה מדידות של קרינה אלקטרומגנטית. המדידות בוצעו על ידי מלר"ז – המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אוויר. מעיריית אילת נמסר, כי רמות הקרינה מאנטנות סלולאריות, שנמצאו במדידות במוסדות החינוך בעיר, נמוכות מ-1.5 מיקרו וואט לסנטימטר רבוע. מדובר ברמות קרינה הנמוכות בהרבה מהסף, שנקבע על ידי המשרד להגנת הסביבה כבלתי מזיק לבריאות, העומד על 40 מיקרו וואט לסנטימטר רבוע. המדידות בוצעו ב-61 גני ילדים ו-15 בתי"ס.

השנה בוצעו במוסדות החינוך באילת גם מדידות של הקרינה האלקטרומגנטית הנפלטת ממקורות חשמל. מעיריית אילת נמסר, כי בחלק הארי של המדידות נמצאה קרינה הנמוכה מהסף שנקבע בהמלצות המשרד להגנת הסביבה. במוסדות החינוך שבהם נמצאה קרינה גבוהה מהמומלץ, הונחו הצוותים המקצועיים כיצד לפעול. אילת היא בין הערים היחידות בארץ שביצעו השנה מדידות קרינה ממתקני חשמל בכל מוסדות החינוך.

יש לציין, כי בבדיקות שערכה מלר"ז ב-2009 ב-91 בתי"ס באזור המרכז, התגלו ב-41 מהם חריגות מהרמה המומלצת של הקרינה האלקטרומגנטית, בשיעור של מאות ואף אלפי אחוזים.